

राष्ट्रीय कृषि विकास योजने अंतर्गत सन
२०१३-१४ च्या तुती लागवड कार्यक्रमास
मान्यता प्रदान करणेबाबत..

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: राकृयो १०१३/प्र.क्र.२४ /रेशीम कक्ष,
मंत्रालय, मुंबई- ४०००३२
तारीख: ३० एप्रिल, २०१३.

वाचा —

- १) शासन निर्णय क्रमांक: रेशीम १००६/प्र.क्र.२८/ रेशीम कक्ष, मंत्रालय, मुंबई -३२, दि.१२जानेवारी, २००९.
- २) शासन निर्णय क्रमांक: कृषि व पदूम विभाग क्रं.राकृवि-२०११/प्र.क्र.७४ /राकृवियो कक्ष, दि.२९ जूलै, २०११.
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: कृषि व पदूम विभाग क्रं.राकृवि-२०१२/प्र.क्र.३५ (भाग-१) /राकृवियो कक्ष, दि.७ मे, २०१२.
- ४) शासन निर्णय क्रमांक: कृषि व पदूम विभाग क्रं.राकृवि-२०१३/प्र.क्र.३२/राकृवियो कक्ष, दि.५एप्रिल, २०१३.
- ५) संचालक (रेशीम), नागपूर यांचे पत्र क्र.रे/कार्या-८/आर.के.व्ही.वाय/१३-१४/२२१ दि.२१ जानेवारी, २०१३

प्रस्तावना —

जागतिक बाजारपेठेत रेशीम कापडाला प्रचंड प्रमाणात मागणी असून ,आजमितीला देशांतर्गत कापड निर्मितीकरिता लागणारे कच्चे सुत बाहेरील देशातून आयात करून मागणी पुर्ण करावी लागत आहे. त्यामुळे राज्यात तुती लागवड करून कोष उत्पादन वाढविण्यास प्रंचड वाव आहे.

ही बाब लक्षात घेता बाराव्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये राज्यातील सध्याचे २,००० हेक्टरवर असलेले तुती लागवड क्षेत्र १०,००० हेक्टरपर्यंत वाढविण्याचे निधारीत केलेले आहे.

राष्ट्रीय कृषि विकास योजने अंतर्गत राज्य रोजगार हमी योजनेच्या निकषाप्रमाणे राज्यात तुती लागवड कार्यक्रम कृषि विभागाच्या मान्यतेनूसार राबविण्यात येत आहे.या संदर्भात योजनेचे निकष, मार्गदर्शक सुचना संदर्भ क्र.१ अन्वये निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.वर नमूद संदर्भ क्र.२ अन्वये कृषि विभागाने सन ११-१२ ते २०१३-१४ या कालावधीकरीता तुती लागवड कार्यक्रमाकरीता रु.६.४० कोटी व संदर्भ क्र.३ अन्वये सन २०१२-१३ ते २०१४-१५ या कालावधीकरीता रु.१७.०० कोटी खर्चाच्या तुती लागवड कार्यक्रमास आतापर्यंत मंजूरी देण्यात आलेली आहे.

संचालक (रेशीम) यांनी संदर्भ क्र.५ अन्वये सन २०१३-१४ ते २०१५-१६ या कालावधीत २६ जिल्ह्यामध्ये १६८० हेक्टर क्षेत्रावर तुती लागवड कार्यक्रम राबविणेकरीता रु.८.४० कोटीचा प्रस्ताव सादर केल्यानूसार कृषि विभागाच्या संदर्भ क्र.४ अन्वये एकूण रु.८.४० कोटीच्या खर्चाच्या प्रस्तावास राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीच्या कार्यात्तर मंजूरीच्या अधिन राहून मंजूरी देण्यात आली आहे. यामध्ये पहिल्या वर्षासाठी मंजूरीकरीता रु. २.५२ कोटी व साहित्याकरीता रु.३.३६ कोटी असे एकूण रु.५.८८ कोटी अनुदान आतापर्यंत राष्ट्रीय कृषि विकास कार्यक्रम अंतर्गत मंजूर तरतूदीतून भागविण्यास मान्यता दिलेली आहे. हा कार्यक्रम राबविल्यामुळे ग्रामिण भागामध्ये वर्षभर सुमारे २१८४० बेरोजगारांना रोजगाराची संधी उपलब्ध होणार आहे. तसेच या कार्यक्रमातून कोषाचे उत्पादनात वाढ होवून सुत निर्मितीकरिता लागणा-या कच्चा मालाची मागणी पूर्ण करण्यास मदत होणार आहे. सन २०१३-१४ ते २०१५-१६ या कालावधीकरीता तुती लागवड कार्यक्रम राबविणेसंबंधी मार्गदर्शक सुचना, लक्षांक, योजनेसंबंधीच्या अटी व शर्ती निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय—

राज्यात तुती लागवडीकरीता असलेला वाव व संधी लक्षात घेता, बाराव्या पंचवार्षिक योजनेत राज्यातील रेशीम उद्योगामध्ये पाच पटीने क्षेत्र वाढविण्याचे निधारीत केले आहे. सन २०१३-१४ मध्ये तुती लागवड कार्यक्रम हा २६ जिल्ह्यामध्ये १६८० हेक्टर क्षेत्रावर राबविण्यासंबंधीचा लक्षांक

परिशिष्ट अ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे निर्धारीत करण्यात आला आहे. या लक्षांकाकरिता राष्ट्रीय कृषि विकास योजने अंतर्गत सन २०१३-१४ ते २०१५-१६ या कालावधीकरीता रु.८.४० कोटी निधी मंजूर करण्यात आला आहे. सदर कालावधीतील या लक्षांक करिता पहिल्या वर्षासाठी मजूरीकरिता रु २.५२ कोटी व साहित्याकरीता रु.३.३६ कोटी असे एकूण रु.५.८८ कोटी अनुदान राष्ट्रीय कृषि विकास योजने अंतर्गत आतापर्यंत या कार्यक्रमाकरीता मंजूर तरतूदीतून भागविण्यास खालील परिच्छेदात नमूद केलेल्या मार्गदर्शक सूचना, अटी व शर्ती याचे अधिन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

२. **प्रस्तुत राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत तुती लागवड कार्यक्रम राबविणेकरीता संदर्भाधिन क्र.१ शासन निर्णय दि. १२ जानेवारी २००९ अन्वये विहीत केलेली खर्चाची मानंके , कार्यप्रणाली / मार्गदर्शक सूचना लागू राहतील.**

३. **राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत तुती लागवडीच्या प्रस्तावास तांत्रिक मंजूरीचे अधिकार संबंधित जिल्हा रेशीम विकास अधिकारी श्रेणी-१ व श्रेणी-२ यांना राहतील. तसेच प्रशासकीय मंजूरीचे अधिकार संबंधित सहाय्यक संचालक यांना राहतील.**

४. **नवीन तुती लागवड कार्यक्रम हा जिल्हावार तयार करण्यात आलेल्या प्रकल्प क्षेत्रात राबविण्यात यावा. सदर कार्यक्रमाची उद्दिष्टपुर्तता विहीत मुदतीत पूर्ण करण्याची जबाबदारी संबंधित रेशीम विकास अधिकारी श्रेणी-१ /श्रेणी-२ व सहाय्यक संचालक यांची राहील. संचालक (रेशीम) हे नियंत्रक अधिकारी म्हणून जबाबदार राहतील.**

५. **प्रस्तुत अनुदान हे लाभार्थ्यांना त्यांचे बँक खातेवर थेट जमा करणे अनिवार्य राहील.**

६. **सदर कार्यक्रम राबविणेसाठी राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत आतापर्यंत मंजूर असलेल्या तरतूदीतून भागविण्यासंबंधीची कार्यवाही संचालक (रेशीम) यांनी करावी.**

७. **सदर शासन निर्णय कृषि व पद्म विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.**

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१३०४३०१२०४५१७८०२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि.रा.ठाकूर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

सोबत: सहपत्र परिशिष्ट-अ

प्रत,

1. अप्पर मुख्य सचिव (कृषि) मंत्रालय, मुंबई -३२
2. उपसचिव (कृषि) तथा सदस्य सचिव, राष्ट्रीय कृषि विकास योजना कक्ष, कृषि व पद्म, मंत्रालय, मुंबई -३२.
3. संचालक, रेशीम संचालनालय, नागपूर.
4. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, (लेखा व अनुज्ञेयता) लेखा परीक्षा, मुंबई /नागपूर.
5. आयुक्त (कृषि) कृषि आयुक्तालय, म.राज्य, पुणे
6. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य छोट्या शेतक-यांचा व्यापारी संघ, पुणे
7. संचालक, कृषि प्रक्रीया व नियोजन, कृषि आयुक्तालय, म.राज्य पुणे
8. सहाय्यक संचालक, प्रादेशिक रेशीम कार्यालय नागपूर/ अमरावती/ औरंगाबाद/ पुणे.
9. सर्व रेशीम विकास अधिकारी
10. रेशीम कक्ष निवड नस्ती.

परिशिष्ट -अ

राष्ट्रीय कृषि विकास योजने अंतर्गत तुती लागवडीबाबत जिल्हानिहाय लक्षांक

(स.प. व.व.वि.शा.नि.क्र. राकृयो-१०१३ /प्र. क्र.२४/रेशीम कक्ष, दि.३० एप्रिल, २०१३ चे सहपत्र)

अ.क्र .	जिल्हा	लक्षांक (हेक्टरमध्ये)
१	पुणे	१००
२	सांगली	८०
३	सातारा	१००
४	सोलापूर	१००
५	कोल्हापूर	५०
६	अहमदनगर	५०
७	नाशिक	५०
८	ठाणे	७०
९	अमरावती	४०
१०	यवतमाळ	४०
११	बुलढाणा	१००
१२	वाशिम	५०
१३	अकोला	४०
१४	वर्धा	४०
१५	नागपूर	४०
१६	ओरंगाबाद	७०
१७	जालना	८०
१८	परभणी	४०
१९	हिंगोली	४०

अ.क्र .	जिल्हा	लक्षांक (हेक्टरमध्ये)
२०	नांदेड	४०
२१	लातूर	८०
२२	उस्मानाबाद	१२०
२३	बीड	१२०
२४	नंदूरबार	२०
२५	धुळे	४०
२६	जळगांव	८०
	एकूण	१६८०

(वि.रा. ठाकूर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन